

≡ Latvijas dzelzceļa vēstures muzeja gada pārskats

SATURA RĀDĪTĀJS

1.	VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA	3
2.	KRĀJUMA DARBS UN TĀ TRANSFORMĀCIJA	4
	Priekšmetu uzskaitē un papildināšana.....	4
	Restaurācija un kolekciju apkope	6
3.	MUZEJS KĀ ZINĀŠANU NAVIGATORS UN INTERAKTĪVA PLATFORMA.....	7
	Pētnieciskā darba tēmas	7
	Digitālā platforma	7
	Dzelzceļa objekti	9
	Sadarbība.....	10
4.	AKTUĀLAS EKSPOZĪCIJAS ATTĪSTĪŠANA.....	11
	Ekspozīcijas	11
	Izstādes un pasākumi.....	13
5.	NODARBĪBU, PAKALPOJUMU ATTĪSTĪŠANA	14
	Muzeja apmeklētāji.....	14
	Izglītojošās programmas	14
	Muzejs sociālajos tīklos un komunikācija ar sabiedrību	17
	Muzeja apmeklētības salīdzinājums 2022. gads pret 2019. gadu	17
6.	DZELZCEĻA MUZEJS 2030.....	18
	Galvenie darba rādītāji 2018–2021.....	20

1. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Latvijas dzelzceļa vēstures muzejs ir 1994. gadā VAS „Latvijas dzelzceļš” dibināta struktūra, Komunikācijas direkcijas daļa. Valsts akreditācija saņemta 2003. gadā. Muzeja administrācija un krājums atrodas Rīgā Uzvaras bulvārī 2A. Muzeja ekspozīcijas izvietotas Rīgā Uzvaras bulv. 2A un Jelgavā Stacijas ielā 3, Ritekļu krātuve Prohorova ielā (bij. Jelgavas depo). Muzejā strādā 10 darbinieki. Grāmatvedības, personāla uzskaites, juridiskos un apsaimniekošanas procesus nodrošina VAS „Latvijas dzelzceļš” struktūras.

Muzeja pamatuzdevums ir Latvijas dzelzceļa vēstures saglabāšana, pētniecība un popularizēšana. To muzejs veic veidojot un uzturot krājumu (20339 vienības), grāmatas, uzziņu materiālus par tehnikas attīstību un vēsturi. Apmeklētāju muzejs uzrunā caur pamat ekspozīcijām par dzelzceļa vēsturi, kā arī veidojot izstādes, videomateriālus, tematiskus pasākumus. Muzeja darbinieku pētījumi saistīti ar krājuma priekšmetu izpēti, ekspozīciju un izstāžu satura veidošanu un sniegto konsultāciju tēmām. Muzeja krājumā un uzziņu materiālus izmanto nozares pētnieki, radošās industrijas, skolēni u.c. interesenti. Muzejs piedāvā pedagoģiskās nodarbības formālās un neformālās izglītības ietvaros. Nozīmīga loma muzeja darbā ir sadarbības projektiem ar izstāžu un kultūras pasākumu kuratoriem un telpu nomas pakalpojumi.

2022. gadā īslaicīgi saglabājās COVID-19 pandēmijas ierobežojumi. Klātienē muzejs pieejams bija 255 dienas. Muzeju apmeklēja 27089 personas.

Gada ieņēmumi 69821 Eur. No VKKF 2022. gadā piesaistīti līdzekļi 10831 Eur.

Muzejs uztur un ar savu auditoriju sazinās, izmantojot mājas lapu www.railwaymuseum.lv, sociālo tīklu facebook.com, twitter.com, instagram vietnes un Youtube video kanālu.

2022. gadā muzejā notikušās personāla izmaiņas: darbu muzejā atstāja galvenā ekspozīciju un izstāžu kuratore uz laiku Solvita Poikāne, darbā atgriezās Līga Līce.

Nozīmīgākie notikumi 2022. gadā:

- Jelgavas ekspozīcijas "Kā dzelzceļnieki dzīvojuši, strādājuši un mīlējuši Jelgavā" dizaina projekta izstrāde;
- Dzelzceļa maketa nodošana ekspluatācijā;
- Atsākās pilnvērtīgs darbs ar apmeklētājiem.

Finansējumu Muzeja darbībai nodrošina VAS „Latvijas dzelzceļš” un muzeja ieņēmumi no sniegtajiem pakalpojumiem. VAS “Latvijas dzelzceļš” struktūras sniedz atbalsta funkcijas juridisko, finanšu, sabiedrisko attiecību, personāla, ēku un teritorijas apsaimniekošanas, apsardzes u.c. jomās. Muzejs darbojas tā, lai muzeja apmeklētājam rodas sajūta, ka viņš saņem vairāk kā gaidījis!

2. KRĀJUMA DARBS UN TĀ TRANSFORMĀCIJA

MĒRKIS: Veidot un uzturēt profesionālāko dzelzceļa vēstures liecību krātuvi Baltijā un nodrošināt tās pieejamību pēc iespējas lielākam cilvēku skaitam.

Globālie uzdevumi:

- Krājuma uzturēšana un papildināšana;
- Krājuma datu sagatavošana digitālajai videi;
- Atvērtā krājuma attīstīšana DEPO projektā;
- Priekšmetu restaurācija un saglabāšana;

Latvijas dzelzceļa vēstures muzeja krājuma darbā kā 2022. gada prioritātes: muzeja krājuma digitalizācija, priekšmetu aprakstu kvalitātes vērtēšana un uzlabošana, muzejā esošo ne-krājuma priekšmetu izvērtēšana, grupēšana, lai uzņemtu krājumā.

Priekšmetu uzskaitē un papildināšana

2022. gadā tika turpināts darbs pie krājuma digitalizācijas, lai muzeja kolekcijas digitālie attēli un priekšmetu apraksti būtu pieejami pētniekiem, interesentiem un arī pašiem muzeja darbiniekiem muzeja mājas lapā www.railwaymuseum.lv izveidotajā digitālajā muzeja kolekciju katalogā un Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā www.nmkk.lv (NMKK).

- NMKK apskatāmi dati par 13 236 Dzelzceļa muzeja priekšmetiem
- <https://www.railwaymuseum.lv/lv/collection-online> apskatāmi 6 842 priekšmetu ieraksti, 6 280 no tiem ir pievienots attēls.

Muzeja speciālisti turpināja 2019. gadā uzsāktu darbu pie fotogrāfiju un fotonegatīvu kolekcijas, veicot aprakstu vērtēšanu un papildināšanu 850 priekšmetiem. 1979 priekšmetu dati tika transportēti uz muzeja krājuma kolekciju digitālo katalogu. Pārskata periodā katalogā publicētās krājuma priekšmetu digitālās kopijas ir apskatītas 143893 reizes, proti, vidēji katrs priekšmets 21 reizi. Funkciju lejupielādēt priekšmeta digitālo kopiju 300 dpi izšķirtspējā izmantojuši ap 111 lietotāju. Vērojama jau nostiprinājusies tendence klientiem patstāvīgi iegūt informāciju no digitālā kataloga un pie muzeja speciālistiem vērsties gadījumos, kad, piemēram, vēlme to ir izmantot komerciālos nolūkos, vai nepieciešama detalizētāka informācija par konkrēto priekšmetu, vai paskaidrojums, kā korekti sastādīt atsauci uz muzeja krājumu.

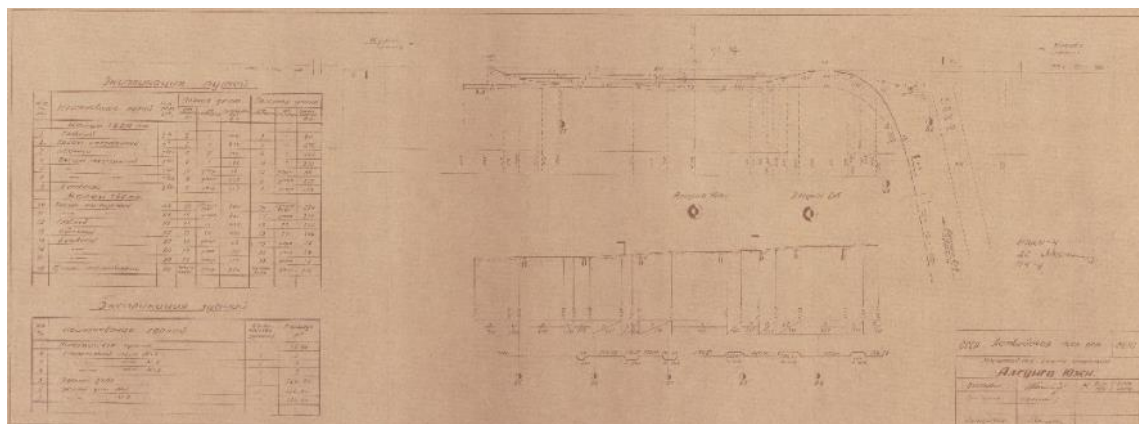
2022. gadā norisinājusies intensīva krājumā vēl neuzņemto priekšmetu digitalizācija. Fotofiksācija veikta 10300 vienībām, proti, foto negatīviem, video filmām, nozīmēm, medaļām no muzeja uzziņu arhīva, LDz struktūru un bijušā RVR muzeja materiāliem. Pārskata periodā krājumā uzņemti 316 jauni priekšmeti, proti, gada laikā tika veikti 2 pirkumi, kopumā iegūstot 125 priekšmetus; vērtējot muzeja zinātniskā arhīvā iekļautos iespieddarbus, krājumā tika uzņemts 191 priekšmets.

2022. gadā kā ievērojamākais krājuma papildinājums īpaši izceļams modeļu automašīnu un modeļu māju pirkums (mērogs: 1:87 un 1:120) no Ženijas Sīmas. Tie raksturojami kā vērtīgs modeļu kolekcijas papildinājums. Daļa no jauniegūtajām modeļu automašīnām tiks eksponētas uz Rīgas ekspozīcijā izvietotā dzelzceļa maketa.

Att. Mēroga (1:87) modeļu mašīnas, 20.gs. 80. gadi, LDZM L4576

Turpinot karšu un shēmu kolekcijas papildināšanu, pārskata periodā pamatkrājumā tika uzņemtas 191 shēmas, kas ataino 20. gs. 50. gadu staciju ēku, sliežu ceļu izvietojumu.

Alsungas stacijas shēma, 1952. gads, LDzM 6708

Gada laikā klātienē, e-pastā un telefoniski muzeja speciālisti par dažādām ar dzelzceļa vēsturi saistītām tēmām snieguši 60 konsultācijas. Konsultāciju laikā krājumā un zinātniskajā arhīvā esošos materiālus (aptuveni 7200 vienības) savos pētījumos izmantojuši gan studenti, gan žurnālisti un pētnieki. Pētnieki un studenti turpina izrādīt interesi par dzelzceļa līniju un staciju vēsturi, pētot pilsētu un novadu vēsturi. Turpina saglabāties pēdējos gados aktuālā dzimtas pētnieku interese, 1/3 no sniegtajām konsultācijām vēl joprojām saistās ar personu un ģimeņu vēstures pētniecību. 2022. gadā intensīvi turpinās darbs pie ekspozīcijas Jelgavā satura un strukturālā plāna izstrādāšanas, kopumā izmantoti 109 krājuma priekšmeti.

No muzeja krājuma un ekspozīciju, un izstāžu noformēšanas materiāliem apskatāmajā periodā deponēts 31 priekšmets, 15 no tiem eksponēti Liepājas Muzeja organizētajā izstādē “Dzelzceļš ienāk Liepājā (1897–1940)”. 2022. gadā 2 reizes deponēti stacijas soli – mākslas filmas filmēšanas vajadzībām (SIA “Mistrus Media”) un privātam pasākumam (SIA “LB Agency”). Pārējie deponējumi saistās ar priekšmetu izdošanu, lai īstenotu to restaurāciju.

2022. gadā esības pārbaude īstenota nozīmju un karogu kolekcijai, kopumā pārbaudīti 185 priekšmeti.

2022. gadā kā ik gadu notika arī ikdienas aprūpe krājuma priekšmetiem, piemēram, atputekļošana, iepakojuma kvalitātes konstatācija, plauktu uzkopšana utt.

No Valsts a/s “Latvijas dzelzceļš” Elektroapgādes pārvaldes muzejs pārņēma 20. gs. 50.–90. gados izmantoto kontakttīklu transformatoru eļļas žāvējamo vagonu.

Att. Vagona iekšskats. Foto K. Pētersone-Mačukāne

Restaurācija un kolekciju apkope

Lai nodrošinātu ārā eksponēto ritekļu saglabāšanu 2022. gadā tika pabeigti restaurācijas darbi Er2 logu rāmjiem un veikta – elektrovilcienu ER2, manevru dīzeļlokomotīves TGM3-2804, manevru dīzeļlokomotīves TGM1-532, manevru dīzeļlokomotīves TGK2-5999 – virsbūves apkope (mazgāšana, vaskošana).

Ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu, sadarbojoties ar pulksteņmeistariem no SIA "Laika Stils" tika veikts Šveicē ražotā sienas pulksteņa "Zenith" mehānisma restaurācija. Darbu veikšanai no VKKF tika saņemts finansējums 800,00 EUR apmērā. Pulksteni paredzēts izstādīt ekspozīcijā Jelgavā.

Att. Pulksteņa izjaukšana, atputekļošanas darbi. 2022. gada septembris

Turpinājās darbs, lai uzlabotu stacijas solu kolekcijas stāvokli. Veikta ekspozīcijā izmantotā 20. gs. 50. gadu stacijas sola restaurācija.

Att. Pirms un pēc stacijas sola restaurācijas, 2022. gada janvāris – aprīlis. Foto A.Pudāne.

3. MUZEJS KĀ ZINĀŠANU NAVIGATORS UN INTERAKTĪVA PLATFORMA

MĒRKIS: uzticama dzelzceļa vēstures kompetences centra radīšana, kas gan pats veic pētījumus un sniedz konsultācijas, gan ir arī ērta un noderīga zināšanu krātuve citiem pētniekiem un interesentiem.

Globālie uzdevumi

Kompetences centra attīstīšana;
Digitālās platformas izstrāde;
Tikšanās vietas attīstīšana vietējai kopienai un tūristiem;
Krājuma un pētniecības pakalpojumu attīstīšana;
Klientu kā muzeja dalībnieku koncepta attīstīšana;
Konferenču un sadarbības projektu veidošana.

Pētnieciskā darba tēmas

Pētniecības darba objekts bija atsevišķu kolekciju izpēti un satura izstrāde topošajai ekspozīcijai “Kā dzelzceļnieki dzīvojuši, strādājuši un mīlējuši Jelgavā”. Tematiski 2022. gadā akcents bija uz dzelzceļa sociālo un tehnoloģiju vēsturi.

Pētniecības tēmas:

- Apbalvojumi un nozīmes padomju dzelzceļa sistēmā un muzeja krājumā (1940–1992). I. Pētersone
- Dzelzceļnieks Jelgavā. I. Freiberga
- Baltijas dzelzceļa Jelgavas nodaļas personāls. I. Freiberga, I. Pētersone
- Dzelzceļa līnijas Sīta–Rēzekne, Liepāja–Aizpute. A. Pudāne
- Rīgas vagonbūves rūpnīca A. Malahovskis
- Vilcienu sarakstu kolekcija. I. Pētersone
- Signalizācijas un sakaru sistēmas Jelgavas mezglā 1868–1992. I. Freiberga

Digitālā platforma

2022. gadā muzeja krājuma priekšmetu publicēšanas vietnē muzeja mājas lapā, sadaļā Kolekcijas <https://www.railwaymuseum.lv/museum-items> publiskoti 6842. priekšmeti. Digitālās platformas uzdevums pēc iespējas ērtākā un kvalitatīvākā veidā nodrošināt muzeja krājuma pieejamību sabiedrībai.

Pārskata periodā katalogā publicētās krājuma priekšmetu digitālās kopijas ir apskatītas 143893 reizes, proti, vidēji katrs priekšmets 21 reizi. Funkciju lejupielādēt priekšmeta digitālo kopiju 300 dpi izšķirtspējā izmantojuši ap 111 lietotāju. Vērojama jau nostiprinājusies tendence klientiem patstāvīgi iegūt informāciju no digitālā kataloga un pie muzeja speciālistiem vērsties gadījumos, kad, piemēram, vēlme to ir izmantot komerciālos nolūkos, vai nepieciešama detalizētāka informācija par konkrēto priekšmetu, vai paskaidrojums, kā korekti sastādīt atsauci uz muzeja krājumu.

Att. MP132K09 Jelgavas dzelzceļa nodaļas veterānu medaļa. 20. gs. 80. gadi. Foto A. Malahovskis

2022. gadā norisinājās intensīva krājumā vēl neuzņemto priekšmetu digitalizācija. Fotofiksācija veikta 10300 vienībām, proti, foto negatīviem, video filmām, nozīmēm, medaļām no muzeja uzziņu arhīva, LDz struktūru un bijušā RVR muzeja materiāliem. Kataloga testa vide, kā iekšējā datu bāze, papildināta ar negatīviem un izmantota kā ērts rīks datu sagatavošanai pirms publiskošanas mājas lapā. Kopējais apskatāmais priekšmetu skaits – 17883.

Attēls no muzeja mājas lapas testa vides

Atrasti 7350 priekšmeti Atcēlt visus filtrus x

MP1002K19

MP1002K20

MP1002K21

MP1002K22

MP1002K23

MP1002K24

MP1002K25

MP1002K26

MP1002K27

MP1002K28

MP1002K29

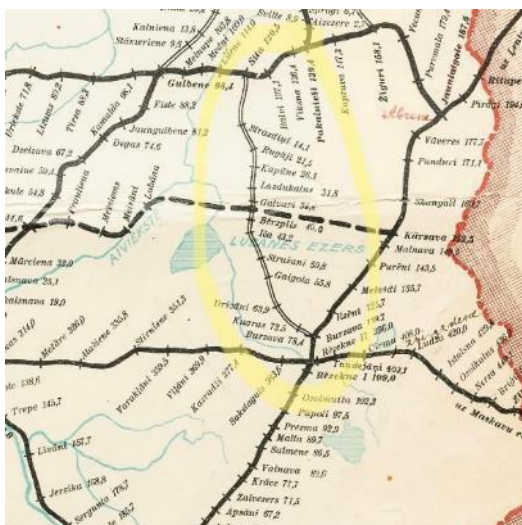
MP1002K30

Dzelzceļa objekti

Gada laikā attīstīts projekts www.dzelzcelaobjekti.lv papildinot to ar informāciju, objektiem, attēliem par 2 maršrutiem un sagatavotas publikācijas sociālajos tīklos.

Par Sitas–Rēzeknes dzelzceļu A.Pudāne raksta: “Daudzviet dzelzceļa stiga ir pavisam zudusi aizaugusi, bet, ja sekosiet līdzī kartei, tad brīžiem atskārtīsiet, ka atrodoties uz pašas līnijas! Sāciet ceļojumu no Rīgas ar vilcienu uz Gulbeni un tad pa [Latvijas Zaļo ceļu](#) posmu sasniedziet Sitas stacijas vietu! Atzīmētā līnija Sita–Rēzekne kartē: <https://rb.gy/lcggtc>

Plašāks stāsts <https://www.facebook.com/profile/100058107855188/search/?q=sita>

Att. Pa veco uzbērums. Foto A.Pudāne

Att. Sitas stacijas apbūve. A. Pudānes foto

Sadarbība

2022. gadā turpināta sadarbības ar Latvijas Nacionālo bibliotēku (nodarbība “Ceļojums pagātnē”), Baložu kūdras bānīti (ekskursija nometnes laikā), Igaunijas dzelzceļa muzeju un Čehijas Republikas dzelzceļa modelistiem. Turpinās sadarbība ar Rail Baltic projekta attīstītājiem, Satiksmes ministriju, Latvijas dzelzceļnieku biedrību. Muzejs turpina saziņu ar Dzelzceļa nozares mantojuma glabātājiem, lai dalītos pieredzē un esošās situācijas analīzē.

Sadarbībā ar muzeju Latvieši pasaulē, pēc divu gadu pārcelšanas notika izstāde Nyet nyet Soviet. Saistībā ar karu Ukrainā šī bija ļoti neparasta sakritība un izstādē apskatāmās tēmas aktualitāte.

2022. gadā saņemts atbalsts no Latvijas kultūras ministrijas un Latvijas muzeju biedrības un notika regulāra saziņa ar radniecīgajiem muzejiem Rīgas Motormuzeju, Latvijas ceļu muzeju un Latvenergo muzeju. Muzejs dalījās ar savu pieredzi Latvijas muzeju biedrības un Dzelzceļa mantojuma saglabāšanas pasākumos.

Muzeja darbinieki saņēma nepieciešamo atbalstu no LDz IT direkcijas, kas nodrošināja kvalitatīvu attālināta darba iespēju.

Muzejs izteica atbalstu Ukrainai, kas aizstāv savu valsti pret Krievijas Federācijas izraisīto karu. Muzeja darbinieki piedalījās nozares rīkotajās protesta akcijās, sniedza atbalstu bēgļiem no Ukrainas.

4. AKTUĀLAS EKSPOZĪCIJAS ATTĪSTĪŠANA

MĒRĶIS: muzejs kā pagātnes stāstu piedzīvošanas vieta, kurā priekšmeti tiek emocionāli sasaistīti ar muzeja apmeklētāja personisko pieredzi, un sniedzas pāri nacionālās vēstures robežām.

Globālie uzdevumi

Ekspozīcijas atjaunošana Rīgā: Baltijas nozīmes ekspozīcijas koncepta izstrāde;
Palielinātas cilvēku plūsmas plāna izstrāde;
Ekspozīcijas plāna izstrāde;
Telpu pārveidošana plānotās ekspozīcijas vajadzībām;
Dzelzceļa maketa atjaunošana.
Ekspozīcijas atjaunošana Jelgavā: Baltijas nozīmes ekspozīcijas koncepta izstrāde (Ekspozīcijas plāna izstrāde; dizaina koncepts)

Ekspozīcijas

Rīga

Noslēdzās gandrīz piecu gadu darbs pie projekta “Dzelzceļa makets Spāre–Tukums II–Līvberze mērogā 1:87, atjaunošana un paplašināšana”. 2022. gadā tika ierīkots uz maketa izvietoto ēku, peronu, laukumu apgaismojums. Noslēgts līgums ar Latvijas dzelzceļnieku biedrību par maketa ritekļu ikmēneša apkopi. Uzsākta sadarbība ar modelisma entuziastiem par jaunu vides objektu veidošanu;

Līvberzes stacijas perons ar atjaunotiem perona apgaismojuma stabiem. Foto I.Pētersone

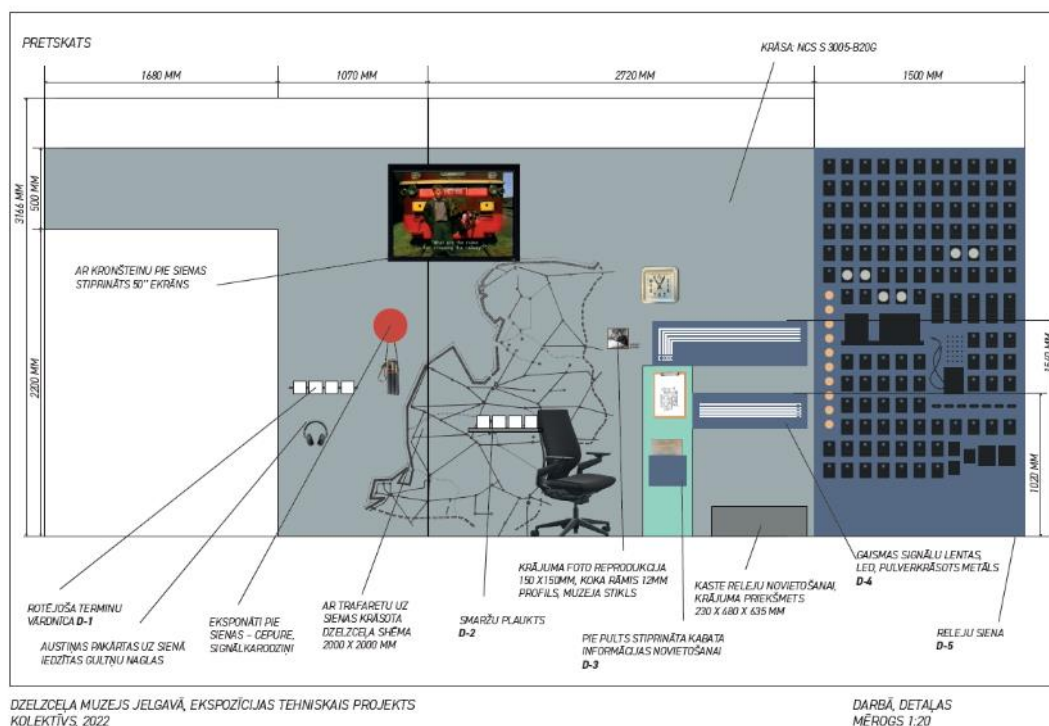
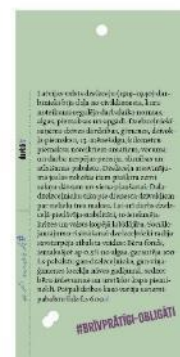
2022. gadā, lai noskaidrotu vai pastāv kāda iespēja attīstīt Latvijas dzelzceļa vēstures muzeja teritorijas paplašināšanas projektu Muzeja kvartāls Akmeņu ielā un veidotu jaunu Rīgas ekspozīcijas konceptu, uzņēmums nolīga konsultantu finanšu piesaistes izpētei.

Jelgava

2022. gadā turpinās darbs pie konceptuāli jaunas Jelgavas ekspozīcijas “Kā dzelzceļnieki dzīvojuši, strādājuši un mīlējuši”. Izstrādāts detalizēts dizaina projekts, uzrakstīti satura teksti, atlasīti priekšmeti un uzsākts darbs pie Tehniskā projekta.

Projektu realizē SIA Kolektīvs. Saņemts Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalsts 10250.00 eur.

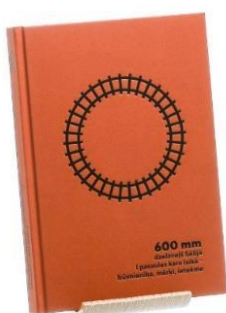
Darba telpas vizualizācija un tehniskais izklājums. Aut. SIA Kolektīvs

Izstādes un pasākumi

Ņemot vērā ar COVID-19 saistītos ierobežojumus, muzejs neplānoja lielas izstādes, bet tika realizētas sekojošas sadarbības izstādes un pasākumi:

- 25.01.–5.02. Latvijas laureātu mākslas darbu izstāde Lidice – 2022. Šogad 50. starptautiskā bērnu mākslas darbu konkursa – izstādes tēma – “Muzejs”.
- 04.05.–27.07. Izstāde “NYET, NYET, SOVIET! Politiskie protesti un demonstrācijas ārpus Latvijas 1945–1991”!
- 19.05. T. Altberga grāmatas Standard Gauge Locomotives in Russia and the Soviet Union (Eiropas dzelzceļa līniju tvaika lokomotīves Krievijas impērijas un PSRS sliežu ceļos) prezentācija un sarunu vakars.
- 2022. gada 30.jūnijā Latvijas dzelzceļa vēstures muzejā notiks grāmatas “600 mm dzelzceļš Sēlijā I pasaules kara laikā - būvniecība, mērķi, ietekme” atvēršana.

Grāmatas autori:

Toms Altbergs (Mg. ing., VAS “Latvijas dzelzceļš” industriālā mantojuma eksperts),

Kārlis Dambītis (Dr. hist., Latvijas Okupācijas muzeja vēsturnieks),

Ilze Freiberga (Mg. hist., Latvijas dzelzceļa vēstures muzeja Jelgavas ekspozīcijas un izstāžu kuratore)

Aivars Markots (Dr. geol., Latvijas Universitātes docents)

- 13.10.–3.12. Tēlnieka Paula Jaunzema izstāde Viss ir akmenī III.

- No oktobra muzeja āra ekspozīcijā apskatāma Satiksmes ministrijas rīkotā vides izstāde “Ar vienu vilcienu rītdienā”, kas iepazīstina ar topošo Rail Baltica dzelzceļa līniju. Ceļojošā vides izstāde veidota Rail Baltica ātrgaitas vilciena dizaina formā, un tā ir bagātīgi ilustrēta ar informāciju gan par pašu projektu, gan dzelzceļa aizsākumiem Latvijā.

5. NODARBĪBU, PAKALPOJUMU ATTĪSTĪŠANA

MĒRĶIS: veicināt individuālu dzelzceļa mantojuma pieredzi caur emocijām un sajūtām, kas rodas līdzdarbojoties un iesaistoties.

Globālie uzdevumi

Esošo un jaunu izglītojošo aktivitāšu un nodarbību attīstīšana;
Jaunu nodarbību telpu plānošana un realizācija;
Izstāžu un sadarbības pasākumu rīkošana;
Telpu nomas pakalpojumu attīstīšana;
Jaunu suvenīru un veikala veidošana.

Muzeja apmeklētāji

Kopējais apmeklētāju skaits 2022. gadā – 26 813 persona un 276 attālinātu muzeja nodarbību apmeklētāji. Kopējais skaits – 27 089 personas. Salīdzinot ar 2021. gadu, apmeklētāju skaits ir pieaudzis par 320% (pieaugums 18 700; 2021. gadā bija 8377 apmeklētāji). Tas izskaidrojams ar to, ka 2021.gadā, saistībā ar COVID – 19, bija ierobežots kultūras iestāžu apmeklējums.

2022. gadā Dzelzceļa muzeja ekspozīcija bez maksas bija pieejama Ukrainas iedzīvotājiem, kas ieradās Latvijā kā Krievijas Federācijas izraisītā kara bēgļi. No 18.03.-30.12.2022. muzeju apmeklēja 923 Ukrainas civiliedzīvotāji.

Apmeklētāji	Rīgā	Jelgavā	kopā	%
Pieaugušie	7892	416	8308	31%
Studenti	602	30	632	2%
Pensionāri	848	44	892	3%
Bezmaksas apmeklētāji (ieskaitot drošības h)	10430	695	11125	41%
Skolēni / bērni maksas	83	0	83	0%
Skolēni, nodarbību, ekskursiju apmeklētāji	5041	732	5773	22%
Skolēni, attālināto nodarbību apmeklētāji	276	0	276	1%
Kopā	25172	1917	27089	

Izglītojošās programmas

2022. gadā novadītas 494 izglītojošās programmas skolēniem. No tām 52 % ekskursijas, 44% dažādas nodarbības un 4% attālinātās nodarbības. Lielākā daļa izglītojošo programmu ir apmeklētas "Latvijas skolas somas" ietvaros.

Izglītojošās programmas veids	Rīgā	Jelgavā	kopā
Ekskursijas	213	27	240
Nodarbības	175	36	211
Drošības stundas	21	3	24
Attālinātās nodarbības	19	0	19
Kopā	428	66	494

Tika piedāvātas ekskursijas latviešu, krievu un angļu valodās, kā arī ekskursijas dzimšanas dienas svinību dalībniekiem. Savukārt Jelgavā papildu ekskursijām muzejā varēja doties ekskursijā uz bijušo Jelgavas lokomotīvu depo.

Kopš 2022. gada septembra, lai veicinātu sabiedrības integrēšanos un latviešu valodas lietojamību publiskajā vidē, mācību procesā, skolēnu grupām ekskursijas tiek piedāvātas tikai latviešu valodā. Skolām, kuru skolotāji uzskata, ka bērni brīvi nepārvalda latviešu valodu, izveidota dzelzceļa terminu vārdnīca, kā gatavošanās materiāls, nākot uz ekskursiju. Vārdnīcu tiek nosūtīta skolotājiem pirms ekskursijas.

Ekskursijas	Rīgā	Jelgavā	kopā
Ekskursija "Rīteklis vēsture Latvijā" LV	175		175
Ekskursija "Rīteklis vēsture Latvijā" RU	17		17
Ekskursija "Rīteklis vēsture Latvijā" ENG	10		10
Dzimšanas dienas ekskursija	11	0	11
Ekskursija "No semafora līdz dispečercentralizācijai"		16	16
Ekskursija uz bijušo Jelgavas lokomotīvu depo		11	11
Kopā	213	27	

Rīgā tika piedāvātas 9 veidu izglītojošās nodarbības un bezmaksas drošības stunda. Jelgavā tika piedāvātas 4 veidu izglītojošās nodarbības un bezmaksas drošības stunda. Ieviesta viena jauna nodarbība vidusskolēniem – "Stacija – laiks, telpa, vara", kā arī izveidotas jaunas darba lapas foto orientēšanās nodarbībai "Priekšmetu medības", kurās iekļauta arī "Stacijas dzīves" ekspozīcija.

Dzelzceļa maketa apskatei sagatavota uzdevumu lapa "Maketa detektīvs", kurā kā bērniem, tā pieaugušiem iespēja ar aizrautību tuvāk izpētīt dažādus miniatūros objektus. Izveidota darba lapa par vagonu veidiem un loģistiku.

Nodarbības	Rīgā	Dalībnieku skaits Rīgā	Jelgavā	Dalībnieku skaits Jelgavā	Nodarbības kopā	Dalībnieku skaits kopā
Celojums pagātnē	45	551			45	551
Iepazīsti Stacijas dzīvi LV, RU	10	123			10	123
Lokosalīme	5	68	1	1	6	69
Iepazīsti un uzbūvē tvaika lokomotīvi	37	548	4	65	41	613
Dzelzceļa profesijas	0	0			0	0
Foto orientēšanās ar gidu	57	1162	20	408	77	1570
Sietspiedes darbnīca	1	19			1	19
Izzini, izgaršo un izspēlē Jelgavu			8	131	8	131
Nodarbība vidusskolēniem "Stacija – laiks, telpa, vara"	1	20			1	20
Drošības stunda	21	321	3	60	24	381
Kopā	176	2812	36	665	212	3477

2022. gadā vispopulārākā nodarbība bija "Foto orientēšanās ar gidu", kas ir atraktīvs muzeja pašizpētes piedāvājums. Skolēni jautājumu un atbilžu ceļā, nepieciešamības gadījumā izmantojot gidu, patstāvīgi apgūst muzeja ekspozīciju. Otra biežāk izvēlēta nodarbība – "Celojums pagātnē" sniedz ieskatu ceļošanas vēsturē Dzelzceļa muzejā un ļauj iepazīties ar pastkaršu sūtīšanas kultūru Latvijas nacionālajā bibliotēkā.

Gandrīz tikpat bieži izvēlēta nodarbība “Iepazīsti un uzbūvē tvaika lokomotīvi”, kas ir radoša nodarbība muzeja galvenajai mērķauditorijai – sākumskolai.

Vasarā no 25. – 29. jūlijam notika bērnu radošās nodarbības “Ceļā ar vilcienu”. Nedēļas laikā tika iepazīti vilcieni, muzeja ekspozīcijas, dalībnieki devās pārgājienā uz Baložu kūdras bānīti.

→ 25.07. – 29.07.

≡ Radošās nodarbības bērniem “Ceļā ar vilcienu!”

✓ **Laiks:** 9.00 – 14.00

Vecums: 7 – 12 gadi

Dalības maksa: 100 EUR
nedēļā

Atklāsim daudz jauna par noslēpumaino vilcienu pasauli, brauksim ar drezīnu un īstiem vilcieniem, iesim, plāpāsim, zīmēsim, līmēsim un iejutisimies dažādos dzelzceļnieciskos tēlos.

» Plašāka info un pieteikšanās RAILWAYMUSEUM.LV

Muzejs sociālajos tīklos un komunikācija ar sabiedrību

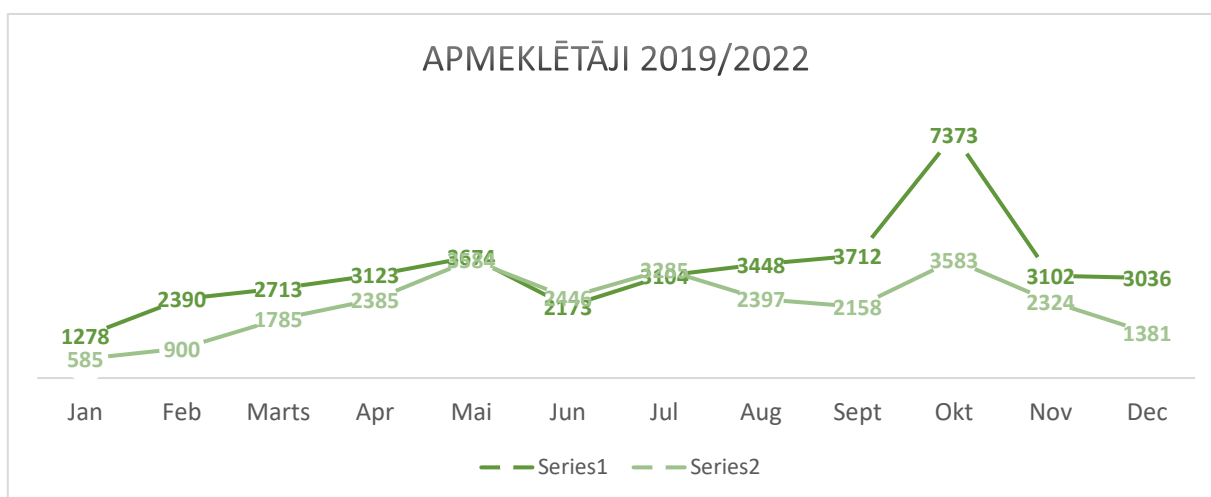
Dzelzceļa muzeja nozīmīgākie komunikācijas kanāli ar sabiedrību ir muzeja mājas lapa un sociālie tīkli. Tajos tiek piedāvāta vizuāla un tekstuāla informācija par dzelzceļa vēsturi, aktualitātēm un muzeja piedāvājumu. 2022. gadā ir palielinājies sekotāju skaits visās sociālo mediju platformās.

	Sekotāji 2023. gada sākumā		Sekotāji 2022. gada sākumā	
	lapas sekotāji	reakcijas	lapas sekotāji	reakcijas
Facebook	3692	3578	2727	4429
Instagram	1196		1024	
Twitter	1411		1348	

Mājas lapa: 34 119 lietotāji, 143 546 skatījumi

YouTube: 112 000 skatījumu

Muzeja apmeklētības salīdzinājums 2022. gads pret 2019. gadu

Salīdzināšanai izvēlēts 2019.gads, jo tas bija pēdējais pirms COVID 19 pandēmijas, kad nebija ierobežojumi dažādu publisku vietu apmeklēšanai, tai skaitā arī kultūras iestāžu.

2022. gadā iepriekšējā režīmā muzejs atsāka darbu 1. martā. Piesardzības dēļ gada laikā nenotika septembrī ikgadējais Leļļu festivāls un oktobrī muzeja rīkotā dzelzceļa modelisma izstāde, kas parasti piesaista lielu apmeklētāju skaitu. Tāpēc, salīdzinot ikmēneša apmeklētāju skaitu, varam secināt, ka muzejs ir atguvies no pandēmijas un sasniedzis izvirzīto mērķi – 60% no 2019. gada apmeklētības. Nedaudz palielinājies bezmaksas apmeklētāju skaits, kas sevī ietver “Drošības stundas” muzejā un nedaudz samazinājies “skolēni/bērni maksas” apmeklētāju skaits, kas saistīts ar pakāpenisku pāreju uz ierasto režīmu.

Ja salīdzina apmeklētāju segmentus, tad 2022. gadā vērojama tendence samazināties apmeklētāju pensionāru skaitam, savukārt nedaudz palielinājies apmeklētāju studentu skaits.

Jelgavas ekspozīcijā novembra un decembra mēnesī darbinieku trūkuma dēļ, bija jūtams apmeklētāju kritums.

6. DZELZCEĻA MUZEJS 2030

Covid-19 pandēmijas ierobežojumi, karš Ukrainā un pārmaiņas VAS “Latvijas dzelzceļš” būtiski ietekmēja muzeja darbu un iespēju strādāt saskaņā ar 2018. gadā izstrādāto stratēģiju. Gada pārskatā atskaite par paveikto grupēta pēc muzeja stratēģijā noteiktajām galvenajām iniciatīvām.

- Dzelzceļa muzejs bez ierobežojumiem bija pieejams no 1. marta, tomēr tika atcelti vairāki lieli pasākumi drošības risku dēļ.
- Turpinājās neskaidrība par Rīgas ekspozīcijas attīstības iespējām un Muzeja kvartāla projektu.
- Apmeklētāju atgriešanās ekspozīcijās atgādināja par to, ka no vienas puses muzejs ir iecienīts un nav aizmirsts, no otras puses pastāv problēma – darbinieku skaits un noslodze.
- Muzeja krājuma un priekšmetu digitalizācijas darbs noritēja saskaņā ar stratēģiju, attīstot iezīmēto krājuma transformācijas un muzeja kā zināšanu navigatora virzienu.
- Pētniecības prioritātes bija krājuma izpēte, lai veicinātu pieejamību un ekspozīcijas satura nodrošināšana.
- Nodarbību un pakalpojumu attīstīšanas jomā galvenais akcents – vasaras aktivitātes ģimenēm, skolēnu grupu nodarbību aktualizācija, lai veicinātu daudzveidību un līdzdarbošanos, kā arī neeksponētā krājuma pieejamība muzeja digitālajā platformā.
- Jaunajai Jelgavas ekspozīcijai izstrādāts detalizēta dizaina projekts, sagatavoti teksti, atlasīta audiovizuālā informācija, video materiāli un eksponējamie priekšmeti, uzsākts darbs pie tehniskā projekta.
- Rīgas ekspozīcijā pabeigts Baltijā lielākā dzelzceļa maketa projekts, kas kļuva par iecienītu apmeklētāju apskates objektu.
- Darbs pie muzeja kvartāla attīstības projekta ir apstājies ierobežotā finansējuma dēļ. Gada beigās noslēgts līgums, par konsultāciju muzeja finansēšanas modeļa izstrādei, lai, iespējams, rastu līdzekļus investīcijām.
- Muzeja komunikācijā ar sabiedrību un pakalpojumu sniegšanā iespēju robežās ievērotas vizuālās identitātes vadlīnijas. Publiskotajā informācijā, konsultācijās un saziņā muzejs tiecās ievērot uzticamības un patiesuma principus.
- Iespēju robežās veicināta darbinieku izglītošanās un attālināta darba iespējas.

Attēls no Muzeja kvartāla projekta – skats uz Dzelzceļa muzeja teritoriju no Uzvaras bulvāra.
Arh. U. Lukševics

Galvenie darba rādītāji 2018–2022

Galvenie rādītāji	Mērv.	2018	2019	2020	2021	2022
Apmeklētāju skaits gadā	Cilvēku skaits	36022	40327	14618	9667	27089
Apmeklētāji dienā	Gabali	139	158	72	65	106
Ekskursiju skaits	Gabali	475	373	77	57	240
Nodarbību skaits	Gabali	291	283	92	69	257
Muzeja rīkoto izstāžu skaits	Gabali	2	3	4	1	0
Ieņēmumi kopā	Eiro	98628	121354	51770	25143	81270
Ieņēmumi no 1 apmeklētāja	Eiro	2.74	3	3.54	2.60	3.03
Ieņēmumi uz 1 darbinieku	Eiro	9863	12135	5177	2514.3	8127
Priekšmetu skaits muzeja krājumā	Gabali	19706	19849	20023	20197	20513
Jaunieģūto krājuma priekšmetu skaits	Gabali	104	143	174	186	316
Ekspozīcijās pieejamo priekšmetu skaits no kopējā skaita	Procenti	5%	5%	6%	6%	6.42
Mājaslapā katalogā pieejamo krājumu priekšmetu skaits no kopējā skaita	Procenti	0	0	18.54%	33%	33%
NMKK pieejamo priekšmetu skaits	Gabali	10024	11869	12200	12534	13236
Atklātajā krājumā pieejamo priekšmetu skaits	Gabali	0	0	0	0	0
Digitalizēto krājuma priekšmetu skaits gada laikā	Gabali	740	884	8106	2105	1979
Inventarizēto krājuma priekšmetu skaits	Gabali	10778	6888	0	506	185
Ieguldījumi restaurācijā/konservācijā	Eiro	23125	33933	700	2400	13733
VKKF projektu naudas piesaiste	Eiro			19440	7352	11050
Izdevumi	Eiro	275950	292570	200578	202278	232650
Apsaimniekošana+IT	Eiro	140000	140000	143315	170271	185385